

Protinus aggressus magnum superare laborem
 Aggeris immensi dejecit culmina montis.
 Intima sollicitè scrutatus viscera terræ
 Siccavit totum quidquid madefecerat humor,
 Invenit fontem, præbet qui dona salutis.
 Hæc curavit Mercurius levita fidelis.

jussu hoc marmore incisa ad venerandæ antiquitatis monumentum pie servatum ex templi ejusdem ruinis hic reponi mandavit anno M. D. CVII.

Ex Baronii tom. VIII, in addendis ad tomum quartum pag. 799 Appendixis cum sequentibus; et dicto tom. IV, addita in secunda editione pag. 449.

¹ Quæ sequuntur carmina, edita sunt in libro Inscriptionum antiquarum Gruteri ad finem; descripta autem ab eo fuere ex antiquo codice, in membranæ bibliothecæ Palatinæ, qui Romam postea translatus, nunc asservatur in bibliotheca Apostolica Vaticana, num. 552. Ex isto Inscriptionum libro carmen hoc 17 edidit Baron. tom. XII, in Appendice pag. 913, sub anno Christi 384, legitque versu ultimo tenent; cum ibidem male legatur tenent. Primus versus est Virgilio in *Æneid.* Aliud de his fontibus epigramma habuimus supra ex basilica Vaticana, quo loco etiam hæc existisse carmina docet titulus appositus primo epigrammati dicti codicis Palatini. Baptisterium etiam Lateranense S. Sixtus III papa versibus exornavit ut scribit Anastasius: *Hic fecit in basilica Constantiniana ornamentam super fontem, quod ante ibi non erat; idem epistylia marmorea et columnas porphyreticas crexit, quas Constantinus Augustus congregatas dimisit, et jussit ut erigerentur, quas et versibus exornavit, etc.* Qui verus, et adhuc apparent bini per zoophorum distributi, quos primum cudit Panninius libello de septem Ecclesiis; sed quia apud ipsum variatus est ordo carminum, damus et nos suo ordine restitutos, nam cum eorum initium sit ea parte, qua a porticu S. Venantii in baptisterium ingredimur, deinde sequendum est in gyrum usque ad finem. Carmina sunt hæc ut sequuntur:

Genus sacrandæ polli hic semine nascitur almo,
 Quam fecundatis spiritus edit aquis.
 Mergere, peccator, sacro purgande fluente;
 Quem veterem accipiet, proferet unda novum.
 Nulla reuascens est distantia, quos facit unum
 Unus fons, unus spiritus, una fides.

A

CARMEN XXXVII.

¹ *Ad fontes.*

Non hæc humanis opibus, non arte magistra,
 Sed præstante Petro, cui tradita janua cœli est,
 Antistes Christi composuit Damasus.
 Una Petri sedes, unum verumque lavacrum,
 Vincula nulla tenent, Acbathius votum solvit.

Virgineo foetu genitrix Ecclesia natos
 Quos spirante Deo concepit, amne parit.
 Insons esse volens isto mundare lavacro
 Seu patrio premeris crimine, seu proprio.
 Fons hic est vita, et qui totum deluit orbem,
 Sumens de Christi vulnere principium.
 Cœlorum regnum sperate, hoc fonte renati;
 Non recipit felix vita semel genitos.
 Nec numerus quemquam scelereum, nec forma suorum
 Terreat; hoc natus flumine sanctus erit.

Habemus et de fontibus S. Ambrosii carmina quæ hic apponimus, edita cum nonnullis aliis ejusdem sancti, ex eodem codice Palatino apud Gruterum hoc titulo:

Versus Ambrosii ad Fontem S. Tectæ.

Octachorum sanctos templum surrexit in usus;
 Octagonus fons est munera dignus eo.
 Hoc numero decuit sacri baptismatis anlam
 Surgere, quo populis vera salus rediit
 Luce resurgens Christi, qui claustra r. solvit
 Mortis, et e tumulis suscitè exanimès.
 Confessosque reos maculoso crumine solvens,
 Fontis puriflui diluit irriguo.
 Hic quicumque volet probrosæ crimina vitæ
 Ponere, corda lavent; pectora munda gerant.
 Huc veniant alacres; quamvis tenebrosus adire
 Audeat, abscedet candidior nivibus.
 Huc sancti proferent, non ex pers ullus aquarum
 Sanctus in his regnum est consiliumque Dei,
 Gloria justitiæ, nam quid divinius isto?
 Ut puncto exiguo culpa cadat populi.

Post hæc Ambrosii versus, sequuntur in codice Palatino alii de ecclesia S. Anastasiæ a Damaso olim exornatæ, quos idcirco hic edendos censuimus.

In Sanctæ Anastasiæ.

Antistes Damasus picturæ ornavit honore
 Tecta, quibus nunc dant pulchra metalla decus.
 Divite testatur pretiosior aula nitore,
 Quos rerum effectus possit habere fides.
 Papæ Hilari meritis olim devota Severi
 Necaon Cassiæ meus dedit ista Deo.

APPENDIX

AD OPERA SANCTI DAMASI PAPÆ.

(Carmina a Grutero ex cod. Palatin. edita.)

I.

Omnia, quæque vides, proprio quæsitæ labore,
 Cum mihi gentilis jamdudum vita maneret,
 Institui, cultum cupiens cognoscere mundi.
 Judicelo post multa Dei mellora sequutus,
 Contemptis opibus, malui cognoscere XPM:
 Hæc mihi cura fuit, nudos vestire petentes,
 Fundere pauperibus, quidquid concesserat annus;
 Psallere et in populis volui modulante Propheta:
 Sic merui plebem XPI retinere Sacerdos.

II.

Tempore, quo gladius secuit pia viscera matris,*
 Sexaginta duo capti feritate Tyranni,
 Extemplo ducibus missis sua colla dedere

D Confessi XPM, superato Princepte mundi

Ætheriam petiere domum, regnumque piorum.

III.

Discite, quid meriti præstet pro rege ferri,
 Fœmina non timuit gladium, cum notus obivit;
 Confessa XPM meruit per sæcula nomen.

IV.

Stringe, dolor, lacrymas; quæris, plebs sancta, re-
 Levitam, subito rapuit sibi Regia cœli. [demptum
 Dulcia nectareo promebat mella canore,
 Prophetam celebrans sacro modulante senem;
 Hæc fuit insœntia vita laudata juvenus:
 Invidia infelix tandem compressa quiescit;
 Nunc Paradisus habet, sumpsit qui ex hoste tropææ.

* Quidquid a præcedentibus carminibus hic repetitum est italico caractere scripsimus. Ed. by Google